

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXXI Kaina 30 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, LIEPA - JULY 7, 1987

Nr. 130

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-23

„LKB Kronika“ Nr. 69

Eina nuo 1972 metų.
Perskaitęs duok kitam!
Jei gali, padaugink!

Lietuva meldžiasi

(Tęsinys)

Kiaukliai (Širvintų raj.) 1985 m. birželio mėn. pradžioje Kiaukliuose, prie Širvintų vieškelio, kadaisė žuvusio kareivio kapo vietoje, tikintieji pastatė menišką kryžį. Birželio 12 d. rytą kiaukliečiai pamatė, kad jų kryžius iškastas, pasodintos gėlės išdraskytos. Gyventojai, Malvina Butkuvienė, Genė Gudonienė, Robertas Grigas, Ona Polkienė, Karolis Dedelis, kalbėdami su apylinkės pirmininku Karaliūnu, reikalavo surasti naktinius nusikaltėlius, atlyginti tikintiesiems padarytą moralinę ir materialinę skriaudą. Pirmininkas paaiškino, kad kryžius sunaikintas įsakymu iš aukščiau, statytas be valdžios leidimo, be to, kolūkio žemėje. Karaliūnas priminė, „Religinis susivienijimų nuostatus“, o nurodžius, kad jie prieštarauja Bažnyčios kanonams, kad virš 500 kunigų atsiskaitė jų laikytis, atkirto; „Galbūt, 10 milijonų partinių už tuos nuostatus balsavo, tai ko labiau reikia žiūrėti? Kadangi pirmininkas sakėsi negalįs nei leisti statyti kryžių, nei surasti kaltininkus žmonės nuvyko į rajoną pas pavaduotoją Tvirbutą, tačiau jo nerado. Rajono architektas

aiškino, kad tai esąs pirmas atvejis jo darbo praktikoje ir negalįs nieko padaryti be konsultacijų su Vilniumi. Žmonės nuėjo į rajono miliciją ir viršininko vardu parašė pareiškimą, reikalaujanti surasti piktadarius, tikintiesiems padarytą skriaudą atlyginti. Birželio 17 d. Ona Polkienė, Mykolas Butkus, Genė Gudonienė, Robertas Grigas nuvyko į Širvintus ir analogišką pareiškimą, pasirašytą vienuolikos kiaukliečių, įteikė pavaduotojui Tvirbutui. Pastarasis grėsmingai paklausė, ar čia rūpinasi bažnytinis komitetas, ar „kuriasi jau kita organizacija“. Į aiškinimą, kad kryžiaus nugriovimas užgauna ne tik komiteto narius, bet ir kiekvieną tikintįjį, nereagavo. Reikalavo nurodyti, kas konkrečiai darė, statė kryžius, tada valdžia asmeniškai su juo tarsis dėl žalos atlyginimo. Kai tikintieji atsakė, kad visi kartu dirbo ir statė, pavaduotojas nesileido į kalbas. Labai pyko kodėl atvažiavo visa delegacija, o ne po vieną. Zakristijoną R. Griga kaltino žmonių kurstymu, grasino jam ir kun. Rokui Puzonui ateityje „pateikti saskaitas“.

(Bus daugiau)

Sovietai ragina išvesti karo laivus

Vilnius. — Apie įtampą ok. Lietuvoje tarp lietuvių ir rusų dienraštyje Sovietskaja Litva „Draugystė nepakės veidmainybės“ balandžio 21 d. rašo A. Gelbakas. Pasak jo, dabar kartais sveikinamasi lietuviškai ironišku tonu, lyg tuos būtų norima pažeminti lietuvius. Gelbakas nesako, kad taip daro rusai. Dar skaudžiau, rašo jis, kai taip elgiasi žmonės, kurie save laiko internacionalistais: stoka pagarbos kalbai, nesidomėjimas ypatingomis tradicijomis tų žmonių, kurių teritorijoje gyvenama ir su kurios atstovais drauge dirbama yra vidinės kultūros ir elementariųjų manierų stokos įrodymas. Nepaisant to, jis tvirtina, kad iš Rusijos imperijos

paveldėta tautinė problema jau buvusi išspręsta.

Gerbti tuos, kurių žemėje gyvena

Gelbakas kritikuoja savo tautiečius rusus už nekveipimą demesio į kitų tautų kultūras. Jis sutinka, kad istorinių aplinkybių dėka, rusų kalba užima ypatingą vietą kaip „tautų draugystės kalba“. Tačiau, klausia jis, „jei aš kalbėsiu rusiškai — mano gimtąja kalba, ir mane visi supranta, ar tai reiškia, kad aš neturėčiau padirbėti ir išmokyti kalbą tos respublikos, kurioje aš gyvenu?“ Tokios kalbos mokydamiesi jie parodytu, kad jie gerbia žmones, „kurių žemėje jie gyvena“.

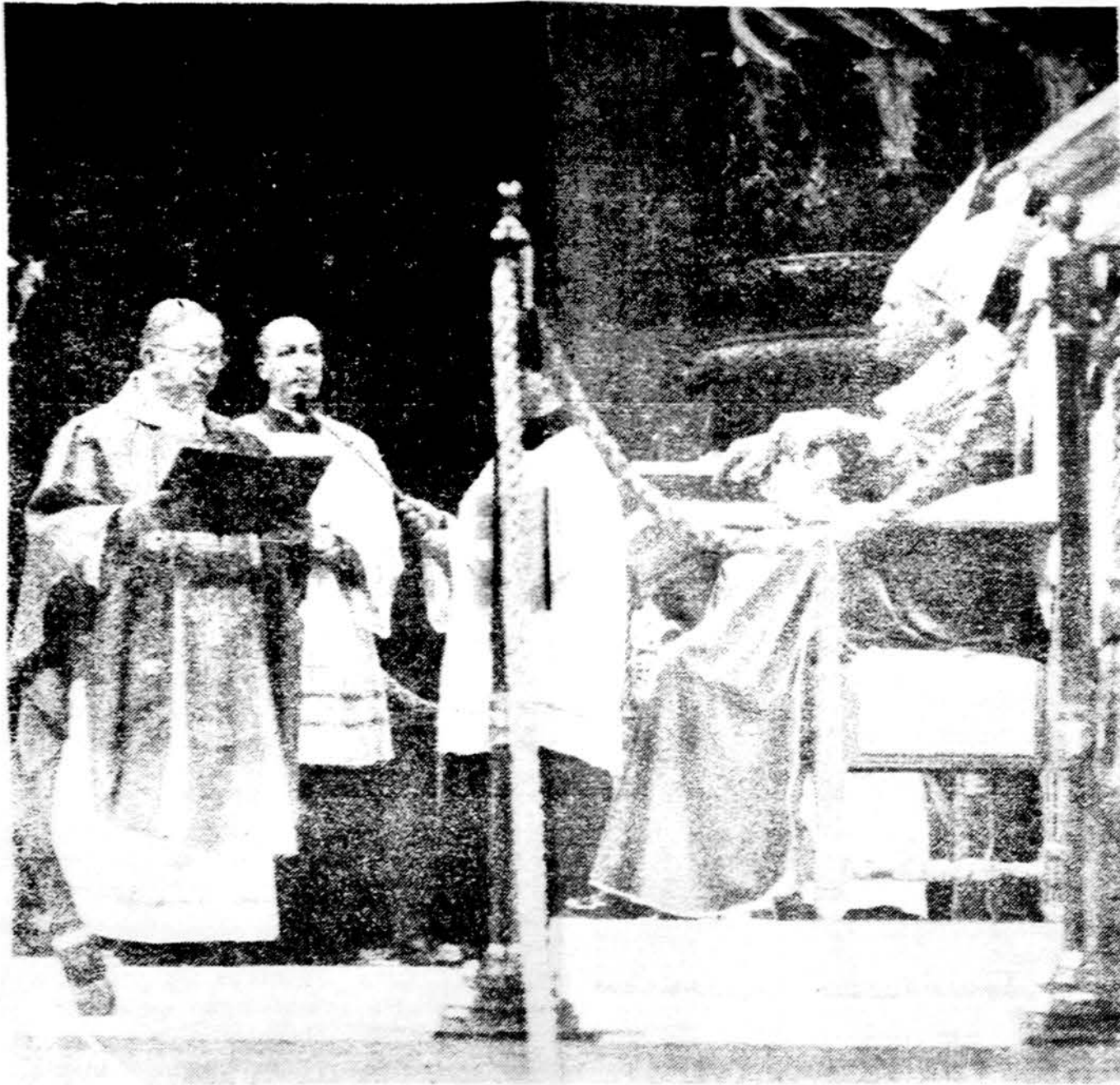
Kalbėdamas apie sporto entuziastus, Gelbakas pamini, kad jų aistringas lojalumas savo komandai kartais net laikomas „nacionalizmo išsiveržimu“. Jo nuomone, j tai tereikia žiūrėti kaip į nebesukontroliuojamus „elementarinius jausmus“.

Estas sugrąžintas į kalėjimą

Stockholmas. — Estų žymus disidentas Mart Niklus, atsisakęs prisipažinti prie antisovietinės agitacijos ir propagandos kaltinimų, buvo vėl sugrąžintas į kalėjimą, praneša praėjusį trečiadienį Stockholme veikiančiam politiniams kaliniams pagalbos Estijoje centras. M. Niklus, kuris dabar yra 52 m., buvo perkeltas į Kucyno kalėjimą Permeje prie Uralo kalnų. 1981 m. jis buvo nuteistas 10 m. būti darbo stovykloje už antisovietinę agitaciją ir dar po ten penkeriems metams tremties. Jis nedvejodamas pasisako už Pabaltijo kraštų pilną nepriklausomybę. Niklus supratimu, tokie kaliniai, kaip jis, turėtų būti paleisti, nes pagal „glasnost“ politiką, jo pažiūros dabar jau skelbiamos sovietinėje spaudoje.

Palaimintojo Jurgio Matulaičio atidengtas paveikslas Šv. Petro bazilikoje iškilmių metu. Fone — kruzifikas, Vilniaus katedra ir virš jos — Marijos paveikslas.

Telšių vyskupas Antanas Vaičius skaito specialų raštą, prašydamas Šventąjį Tėvą popiežių Joną Paulių II paskelbti Bažnyčios palaimintuoju Dievo tarną arkivyskupa Jurgį Matulaičių Šv. Petro bazilikoje.

Lietuvos krikšto jubiliejaus iškilmės Arkivysk. Jurgio Matulaičio palaimintuoju paskelbimas

Vatikanas. — Lietuvos krikščionybės sukakties minėjimo Romoje pagrindinė diena buvo birželio 28. To sekmadienio rytą tūkstančių tūkstančiai rinkosi į Šv. Petro baziliką nepaprastom iškilmių, kurių pradžioje pasauliui Bažnyčios paskelbtas Lietuvos palaimintasis Jurgis Matulaitis-Matulevičius.

Krikščionybė buvo ir yra pati didžiausioji jėga lietuvių tautai, į kurią ji atsiremia savo nelaisvės dienomis. Šis jubiliejus buvo minimas Krikščionybės centre pagal istorinę tiesą, nes Kristaus Evangelijos kelias į Lietuvą buvo ilgas ir sudėtingas. Svarbiausias to meto kunigaikštis Mindaugas 1251 m. priėmė iš Livonijos kryžiuočių krikštą ir popiežiaus Inocentio IV pavedimu buvo karūnuotas Lietuvos karaliumi. Tada buvo įsteigta Lietuvos vyskupija, konsekruotas vyskupas ir Vilniuje pastatyta kaip į nebesukontroliuojamas Katedros bažnyčia.

Mindaugas-Vytautas-Jogaila

Visa tai buvo tik trumpa prosvaitė. Karalius Mindaugas buvo 1263 m. nužudytas, Lietuvos vyskupas pasitraukė dar prieš tai į Vokietiją ir ant katedros griuvėsių vėl liepsnojo amžinoji ugnis dievaičiui Perkūnui.

1387 m. krikštas davė lietuvių tautai neįkainojamą krikščioniskosios kultūros Europoje lobius, kurie naujai krikščionijon įsijungusios lietuvių pasiekė, deja, per lenkus. Netrukio ir tada įvairių kliūčių. Tik kai XVI amžiaus paskutiniaisiais dešimtmečiais buvo išsiugdyta savų dvasiškų, padėtis keitėsi iš pagrindų. Taigi, Lietuvos krikščionybę pradėjo Mindaugas, o Jogaila ir Vytautas ją baigė, visą Lietuvą

apkrikštydami. Visa tai puikiai išsprendė šio svarbaus jubiliejaus komitetas išleistuose medaliuose.

Vatikano leidinys

Vatikanas išleido leidinį, kuriame platokai rašo apie Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejų, pateikdamas istorinę apžvalgą. Jame aprašoma palaimintojo Jurgio Matulaičio biografija su šalia įdėtu, naujai padarytu, atvaizdu, kurį čia matome. Apžvalga baigiama: „Būdingi yra jo žodžiai, kuriuos jis pasakė, žengdamas į Vilniaus vyskupo sostą. Noriu būti atlaidus piktiems, parama silpniems, užuovėja geriems... Pasitikėkite manimi! Atverkite savo širdis! Dabar mes turime danguje pas Viešpatį didį užtarę, kuriam galime atverti savo širdis ir rūpėsius. Tad šiandien džiaugiamės, kad sėkmingai užbaigus beatifikacijos procesą. Jo šventenybės popiežius Jonas Paulius II, teikėsi paskelbti palaimintuoju Dievo tarną Jurgį, lietuvių tautai minint savo krikšto 600 metų jubiliejų“.

Atvyksta Šv. Tėvas

Nušvito visa bazilika. Pasigirdo plojimai. Procesijoje atvyksta šv. Petro įpedinis popiežius Jonas Paulius II, prieš tai ilgąje eilėje einant kardinolams ir Europos valstybių vyskupų konferencijų vyskupams. Diplomatinis korpusas savo vietoje. Popiežius laimina minias, kurioje ir keturi tūkstančiai lietuvių. Lietuvių Operos choras kartu su kitais choristais iš Clevelando ir kitų vietovių, diriguojamas Arūno Kaminsko, pasitinka popiežių ir Bažnyčios dignitorius su giesme „O Kristau, pasaulio Valdove... su Tavim eina tautos gyventi, su

Tavim eis visa Lietuva“. Prasideda pasiruošimas šv. Mišių aukai. Choras ir tūkstančiai lietuvių gieda „Pulkim ant kelio“. Po to Šventojų Tėvo Pax vobis ir Sistinos choro giedamas Asperges me.

Beatifikacijos ritualas

Po to Lietuvos vyskupu konferencijos atstovas vysk. Antanas Vaičius lotyniškai kreipiasi į Šventąjį Tėvą ir prašo paskelbti Dievo tarną Jurgį Matulaičių palaimintuoju. Žemaičių vyskupo ne trumpo rašto klausosi tyloje visa bazilika. Jo balsas tvirtas, niekur nelūžtas ir skaidrus. Tada vyksta beatifikacijos formules išreikšimas ir choras atsako su iškilmingu „Amen“. Nukrinta šydas nuo aukštai Šv. Petro bazilikoje už didžiojo altoriaus iškabinto palaimintojo atvaizdo, specialiai šviesu jūroje iškilusio, visiems jį žvelgiant; ne vienam lietuviui skruostais rieda džiaugsmo ašara — po 500 metų turime vėl palaimintąjį! Po to Telšių vyskupas Antanas Vaičius dėkoja už šiandien paskelbtą palaimintąjį lietuvių tautai ir visam pasauliui.

Tikėjimo pareiškimas

Tada Šventasis Tėvas užgieda „Garbė Dievui aukštybėse“, kurį toliau perima giedoti Sistinos choras, isiterpiant mūsų chorui gregorianiskame giedojime. Vyksta šv. Mišių liturgija. Lietuviškai pirmąjį skaitymą skaito Amerikos Lietuvos krikšto jubiliejaus komiteto pirm. J. Kavaliūnas; antrasis skaitymas anglų kalba. Po Evangelijos — tikėjimo pareiškimas, kuris giedamas vis kitu asmenu prancūzų, lenkų, lietuvių, gudų, ukrainiečių, ispanų ir vokiečių kalbomis, kurį itališkai užbaigia pats

Prasidėjo svarbiausio asmens liudijimas

Washingtonas. — Šiandien pradeda liudyti vienas svarbiausių administracijos pareigūnų — buvęs Saugumo tarybos narys pulk. Oliver North, nuo kurio gali daug priklausyti prez. Reagano likusių 18 prezidentavimo mėnesių. North, kuris buvo atleistas iš pareigų, pasakys Kongresui, ką jis žinojo apie ginklų pardavimą Iranui ir ar visa tai žinojo prezidentas. 8 val. ryto jis prisiekė sakyti tiesą šioje visiems įgrisusioje byloje.

Ar prezidentas žinojo

Kongreso klausinetojai norės sužinoti, kas davė sutikimą perduoti ginklus Iranui ir kaip gautas pelnas buvo perduotas Contras kovotojams, kurie kovoja prieš prokomunistinę sandinistų vyriausybę, kai tuo metu Kongresas buvo uždraudęs jiems padėti. Investigatoriai visą laiką negali susekti, ar prezidentas žinojo apie pinigų pervedimą Contras kariams. Jie taip pat norės sužinoti, kokią rolę ar įtaką turi privatus asmenys užsienio politikoje, ir ar jie iš to pasipelno, ir kiek. Kartą prez. Reaganas yra išsireiškęs apie Oliver North, 43 metų marinų pulkininką, pavadindamas jį „tautiniu herojumi“, patriotu, kuris tik savo

kraštui noris gero ir puikiai tarnaujas krašto prezidentui.

Kas pasipelnė

Investigatoriai iškels ir klausimą apie prieš jį buvusių liudininkų parodymus finansiniais reikalais, iskaitant ir jį patį, ar jis pats negavo dalies tų pinigų, kodėl buvo naikinami dokumentai ir kodėl jis isakė kitiems tai padaryti. Praėjusią savaitę pulk. North išteikė investigatoriems savo kai kuriuos užrašus, telefoninius pasikalbėjimus, korespondencijas ir kodų knyga. Jis jau uždaroje sesijoje 6 komiteto nariams atsakinėjo į klausimus, ką jis žinojo, jei iš viso žinojo, apie prezidento žinojimą, pelną pervedant Contras. Bet jis atsiskakė pagal priimtą standartą pasakoti plačiau šioje sesijoje po priesaiką, nes, kaip pulk. North sako, tai būtų jo paties teisių pažeidimas „due process of law“. Šiuo metu komitetas turės remtis kitų liudytojų pasakymais, pradėdamas jį apklausinėti. Jam yra suteikta tam tikra imuniteto teisė ir jo liudijimui yra skirtos 4 dienos Kongrese. North yra centrinė figūra visoje Irano-Contras byloje; kiek iš jo apklausinėjimo paaiškės pirmąją dieną, sužinosime vėliau.

popiežius, chorui į kiekvieną atsakant meldžiame Tave, išklausk mus“.

„...kuri neapleidi Aušros Vartų“

Po to Operos choras su kitais gieda „O Dieve geriausias, pažvelk į tą kraštą, kur kenčia mūsų broliai“ ir pats vienas atlieka Govėdos sukurtą šiom iškilmių giesmę „Kristui karaliui“.

Po prefacijos buvo giedamas gregorianiškasis Sanctus. Komunijos metu Sistinos choras giedoja Panis Angelicus, o lietuvių choras „Neapleisk mūsų Motinėle, kuri neapleidi Aušros Vartų“ ir „Jėzau, pas mane ateiki“. Pasibaigus Mišių aukai, choras ir visi kiti giedoja „Marija, Marija“.

Po koncelebracinių Mišių popiežius, lipdamas nuo altoriaus, tiesiai žiūredamas į chorą, triskart palingavo galva ir sustojęs palaimino. Bazilikoje visas lietuviškas giesmes dirigavo Arūnas Kaminskas, o vargonais grojo Robertas Mockus. Sistinos chorui — jų muzikas.

Tai, ko nėra daręs joks kitas popiežius

Iš bazilikos visi turėjo skubėti į Šv. Petro aikštę, kur popiežius kalbėjo iš savo lango „Viešpaties angelas“ ir dar tarė žodį lietuviškai. Čia dar pasirodė tautinių šokių grupė iš Detroito. Šiuo aprašymu tenoreta tik trumpai apžvelgti tas iškilmes, kurių neįmanoma aprašyti, jas reikia išgyventi. Kas dalyvavo Vatikano iškilmėse, tas atsimins visa gyvenimą tą dvasinį pakilimą, kurį žodžiais išreikšti neįmanoma. Pažymėtina, kad šis popiežius ne tik pamokslą sake lietuviškai, bet ir kelis kitus kartus kalbėjo lietuviškai, ko nėra niekada lietuviams padaręs joks kitas popiežius.

Pavergtoje Lietuvoje

Romoje buvo kalbama, kad pavergtoje Lietuvoje, Vilniuje, Lietuvos krikšto iškilmėse tuo pačiu metu buvo perpildytos bažnyčios, nors tą dieną ir lijo. Į Vilnių buvo atvykęs išstremie Zagareje laikomas vysk. Julijonas Steponavičius, kuris niekad nebuvo teisiamas, tačiau jau 25 metus jam neleidžiama eiti Vilniaus vyskupo pareigų. Minėtame Vatikano leidinyje yra įdėtas Lietuvos sostinės Vilniaus herbas — šv. Kristupo emblema, Vilniaus katedra, Šv. Mikalojaus bažnyčia iš vidaus ir iš lauko, Šv. Onos ir Bernardinų bažnyčios, stebuklingas Marijos paveikslas Trakuose, kurį dovanavo Bizantijos imperatoriaus Manuelis Lietuvos valdovui Vytautui Didžiajam, spalvoti jubiliejaus medaliai ir lietuviški giesmių tekstai, šalia kitu kalbu tekstų.

Šias iškilmes keturias valandas transliavo į Lietuvą Amerikos Balsas ir Vatikano radijas. Iškilmių komentatoriais buvo kun. Leonas Zaremba, S.J., kun. Dominikas Valenti ir Romas Sakadolskis. Europos didžioji spauda visose valstybėse rašė pirmuosiuose puslapiuose, cituodama popiežiaus kalbų ištraukas ir primindama sovietų tesiamą okupaciją Lietuvoje.

KALENDORIUS

Liepos 7 d.: Odonas, Vilibaldas, Edilburga, Asta, Eitautas, Krizas, Sungailis.

Liepos 8 d.: Eugenijus, Priscilė, Danga, Tauragis, Elze, Kilijonas.

ORAS

Saulė teka 5:22, leidžiiasi 8:28. Temperatūra diena 90 l., naktį 69 l.

SUNKI KOVA

Girtavimas nei alkoholis, didelė tautos nelaimė, vedanti prie materialinio skurdo, palaidumo ir sveikatos naikinimo. Taigi visi, kuriems rūpi tautos gyvybės reikalai, su girtavimu kovoja. Čia geru žodžiu turime prisiminti Žemaičių vyskupą Motiejų Valančių, kuris gelbėjo tautą kietais carinės Rusijos laikais, įvesdamas savo vyskupijoje blaivybę. Šį darbą jis pradėjo 1858 m. ir trumpu laiku palenkė blaivybės pūslę tikinčiuosius. Jo ir jo padėjėjų kunigų dėka blaivybės platinimas vyko masiniu būdu; dirbta su giliu išitikimu, tikėta į šios idėjos naudingumą, nesigailėta pastangų. Paties vyskupo surinktomis žiniomis, iš tada buvusių 408,096 draugijos katalikų, į Blaivybės draugijas įrašė 388,458. Taigi blaivinkais tapo beveik visi, o viešų gėrovų labai mažai tebuvo likę. M. Valančiui pavyko į šį darbą įtraukti visus luomus. Net dvarininkai, jo paprašyti, uždarinėdavo jų laikomus bravorus ir smukles.

Bet M. Valančiaus veikla nepatiko tuometiniams Lietuvos valdytojams rusams, nes žemaičiai ėmė darytis geresni, dorovingesni, turtingesni, valstybės pajamos už degtinę nukrito visais 67%. Taigi garbingasis vyskupas buvo apkaltintas „politikavimu“, nors blaivybė nieko bendro su politika neturėjo. Nors Blaivybės draugijos skyrėsi parapijose buvo uždaryti, pradėta blaivybė tautoje nebesunkio. Vyskupo atminimas buvo visą laiką gyvas. 1908 m. jį vėl atgimė kaip 1908 m. jį vėl atgimė registruota organizacija ir turėjo 200 skyrių.

Po II pasaulinio karo Lietuva okupuota rusai platinė blaivybę, bet girtavimą bei alkoholizmą, šiam reikalui naudodami valstybines priemones. Degtinė ir kiti svaigalai buvo pardavinėjami visose maisto produktų krautuose, bet kuriuo laiku, bet kuriems asmenims, net nepilnamečiams krautuoms netgi buvo nustatyti planai bei kontingentai, kiek turai parduoti svaigalų. Neišpildžiusieji „plano“, būdavo baudžiami.

Pagaliam patys žmonės buvo labai nuskurdinti, suvarge. Norėdami „paskandinti savo skurdą“, skandino alkoholio jūroje. Besaikiskai gerdavo okupantų valdininkai, jais sekti turėjo ir lietuviai.

Kai okupacinė valdžia skatindavo girtauti, tai prieš alkoholizmą į kovą išėjo prie Bažnyčios iškilęs Blaivybės sąjūdis. Tai buvo šv. Kazimiero 500 metų (1983-1984) jubiliejiniais metais. Viename jo atsišaukime buvo tada rašoma: „Alkoholizmas traukia mūsų tautą vis į didesnį dvasinį ir medžiaginį skurdą ir kančias. Dėl neblaivumo tauta netenka daug gyvybių, didėja ligonių skaičius, gausėja invalidų eilės. Vis plečiasi tinklas ligonių alkoholikams gydyti. Masiniai šeimų išsiskyrimai. Gimdomi nepilnamečiai kūdikiai. Visa tai stumia tautą į išsigimimą. Viso to akivaizdoje mes negalime nieko neveikti. Kitaip būtu me kalti prieš sąžinę, prieš ateinančias kartas, kurios mus kaip nevykėlius pasmerktų už nesirūpinimą tautos egzistencija“.

Bet ir anksčiau Bažnyčia Lietuvoje rūpinosi blaivybės reikalais. Taip 1977 m. tikinčiųjų grupė kreipėsi į vyskupus, kad iš klebonijų būtų pašalinti alkoholiniai gerimai, kad vaisės būtų ruošiamos blaivios. 1983 m. popiežius Jonas Paulius II pagyrė Lietuvoje pradėtą blaiv-

nimo darbą ir išreiškė norą, kad jis būtų tęsiamas. Tikintieji buvo raginami nenaudoti bent jau stiprių alkoholinių gėrimų vaisių, krikštynų, jungtinių, šermenų metu ir kitomis progomis. Jau 1980 m. buvo paskelbtas „Blaivybės metai“.

Nors Blaivybės sąjūdis ne organizacija, bet jis nepatiko okupantams vien jau dėl to, kad rūpinosi lietuvių tautos gyvybės išlaikymu. Taigi jis turėjo pranykti...

Bet atėjo eilė girtavimo stabdymui iš pačios diktūros. Jei Stalinas ir kiti valdžios rūpinosi tikrai pajamomis iš svaigalų, tai prieš porą metų M. Gorbačiovas reikalą pasuko visiškai kita kryptimi. Matyt, jis pastebėjo, kiek daug žalos daro girtavimas rusų tautai, kad jis gresia rusų sunaikinimui. Taigi naujasis diktatorius ėmė proteguoti blaivybę ir paskelbė griežtą kovą girtavimui. Suvaržė svaigalų gamybą, nustatė trumpą pardavimo laiką, o degtinės kainą pakėlė dvigubai. Svaigalai buvo išstumti iš visų viešųjų viešųjų, susirinkimų, pokalbių, iš įstaigų darbuotojų stalčių.

Tačiau svaigalų prekybos ribojimas ir jų pabranginimas iššaukė kitą didelę negerovę — naminės degtinės gamybą. Pačioje Rusijoje slapta susikūrė daugybė bravorų, kurie gamina labai blogos rūšies degtinę (samagoną). Iyko daug susirgimų, apakimų, net mirčių. Ši negerulė persimetė ir į Lietuvą, kur legalus degtinės pardavimas labai varžomas, kaip viename laiške iš Vilniaus rašoma, jos „reikia ieškoti su žiburiu“. Šiuo reikalu susirūpino partija. VI.18 įvyko aukštų partijos ir vyriausybės pareigūnų pasitarimas. Pokalbių metu paaiškėjo, kad ir toliau labai daug geria partiniai kadrai, aukštieji biurokratai, komunistų vadeivos, neskaitant jau „liaudies“. Ypač stipriai girtaujama juos laivynė. Jūrininkai, atplaukę į svetimų kraštų uostas, geria be saiko ir tuo rodą blogą pavyzdį užsieniečiams. Dėlto neseniai buvo nubausti 5 laivų kapitonai. Labai daug geriamas šeimose, bendrabučiuose, garazuose. Kooperatyvai ir kitos prekybos verslovės, norėdamos išpildyti lėšų telkimo planą, ėmusios lengvesniu būdu pardavinėti alkoholinius gėrimus.

Okup. Lietuvoje, tiek miestuose, tiek kolchozuose, atsiradę daug bravorėlių. Jie įruošiami dažniausia butuose, taigi sunkiai susiekiami. Bet pačią gamybos apimtį esą galima suvokti iš padidėjusio cukraus pardavimo. Milicija degtindarius sekanti, bet nedaug pagaunanti. Kaip vienas iš susektų šios rūšies „urmininkų“ minias Alytaus bazės sargas Vytautas Zientaus, įkūręs gamyklą 25 km nuo savo darbotvietės, apleistose lentinėje pašūreje: „joje garo katilas apkura kaip solidžioj katilinėj. Keturiuose po 200 litrų talpos nerūdijancio plieno statinėse, 800 litrų raugalo. Pūpsa maišai su 100 kg cukraus, matyti ne arbatai saldėti. 2,6 kg mielių, 130 litrų naminės degtinės 46,2 procentai stiprumo“. Kiti bravorėliai mažesni, įruošiami dažniausiai rūsiuose. Vartotojų netrūksta, nes naminė pigesnė už valstybinę, be to, nereikia eilėje stovėti. Bet naminė pavojinga, nes į ją dažnai „dėl stiprumo“ pridėta muilo akmenėlio, sauso spirito tablečių ar net vištų mėšlo. Taigi degtindariai gaudomi. L. Šepetys: „Mes nesitrauksime atgal ir nesilpninsime pastangų“.

b. kv.

Šv. Tėvas Jonas Paulius II sveikina kun. Jona Sakevičių, MIC, palaimintojo arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacijos vicepostulatorių, birželio 30 d. jam suejus 80 metų amžiaus.

NUVAINIKUOTAS TARPTAUTINIS SOCIALISTŲ VADAS

Buvęs Vakarų Berlyno burmistras ir Fed. Vokietijos kancleris buvo priverstas kapituluoti

BR. AUŠROTAS

Beveik kiekvieno demokratiškai besivaldančio krašto politikai, ar jie būtų iš kairiųjų ar dešiniųjų stovyklos, po tam tikro laiko turi pasišalinti. Pralaimėti rinkimai, ar kitos rimtos priežastys priverčia juos pasitraukti iš politinės veiklos dirvonų.

Vienas iš tokių, meteoriskai po II pasaulinio karo iškilusių kairių pažiūrų politikų, yra buvęs priešnacionio judėjimo vėliavnešys Willy Brandt.

Trumpa apybraiža

Kai po I-jo pas. karo pradėjusioje šiek tiek atsigausti sunkių reparacijų naštos slėgiame Vokietijoje, bedarbių agitacijos minios savo vadu 1933 m. išsirinko (laisvuose rinkimuose) Adolfą Hitlerį ir jį artimiausiu bendradarbiu, tada buvusiam laisvame socialistų valdomame krašte palaipsniui įsiviešpatavo politinė ir moralinė priespauda. Jaunas studentas Willy Brandt turėjo mesti studijas Vokietijoje dėl žinomų kairiųjų įsitikinimų. Jis ieškojo globos užsieniuose.

LAISVĖS METAMS ARTĖJANT

1914-1918 metų akimirksnis

Juozas Rudzėvičius

3

Rytmečiui auštant, kieme pasigirdo šūviai, bėgančių, sūkcaujančių vokiečių karių balsai. Šokome iš lovų ir vieniškiniai, basi išbėgome ant apšalusio gonkų. Ten tarptribiuose, tarpvartėje sustoję vokiečių kareiviai šaudė link Prūsų. Koks vokiečių mūsū pastebėjęs, piktai suriškęs, visus suginė trobon, susodino ant kertinio miegamojo grindų ir uždarė duris.

Triukšmui apimus, šeimynbutyje girdėjosi vieno, kito atvedamo ar atnešamo sužeistoj skaudus unktimas ir prislopintas dejavimas. Niekada verkiand, dejuojančių vyrų negirdėjęs, nematęs, įsitikinau, kad ir vokiečių kariai nėra tikri žmonės, tik kareiviai.

Ruselis

Kai šaudymams pasibaigus, vyresnieji vaikai prie namų ruošs išsiskirstė, aš prisirinkęs riekšutes vokieškų šoniųjų tuteikių, rusišku būvau į laukus bėgęs, bet to nė nereikėjo. Kuone čia pat už sodo šimtamečių baltalapių jovarų, vos kokias varšeles nuo sodybos, tarpdirvių dubioje pievelėje pamaciau ant pečių gulintį sužeistą, mane mojančią rusų kareivį.

Palengva priartėjau, šalia jo gulėjo šautuvas ir kiek atokiau matėsi kelios žvilgančios tūtelės. Bet dabar į jas nė žūrėti nenorėjau. Valandėlę pastovėjęs, kiek

valdomais Rytų bloko kraštais kairiųjų vyrų jama Oslo tarptautinė institucija paskyrė W. Brandtui Nobelio taikos premiją.

Per 23 metus, t.y. beveik per ketvirtį šio šimtmečio, W. Brandtas buvo V. Vokietijos SPD (Socialistische Partei Deutschlands) pirmininkas ir kairiųjų pažiūrų grupių „sąžinės balsas“ visoje Vakarų Europoje. Neseniai, sulaukęs 73 metų amžiaus, jis buvo priverstas iš visų pareigų atsistatydinti. Teigiama, kad jis pats sukūręs save paties sužlugimą, nes per ilgai pasilikto tose pačiose pareigose.

Tikrosios priežastys

Nors apie W. Brandto silpnę bespaudėje vengiama rašyti, tačiau yra visiems žinoma vieta paslaptis, kad W. Brandtas yra buvęs didžiai neatsparus gražijai lyčiai. Šią jo žmogišką silpnę puikiai žinojo KGB vadovai su kurių dirguojamais nariais — komunistais — W. Brandtas glaudžiai bendradarbiavo II-jo pas. karo metu, gyvendamas pabėgėlio gyve-

nimą Norvegijoje. Kol kas nesama jokių įtarimų, kad W. Brandtas būtų asmeniškai pasitarėvęs komunistams, kai jis penkerius metus buvo V. Berlyno burmistras. Tačiau jam iškilus į V. Vokietijos kanclerius (1969-74), jis buvo Kremliaus išnaudojamas ligi maksimumo.

KGB žmogaus silpnybių išnaudotojai, žinodami W. Brandto pagrindinę silpnę, neatsparumą moteriškai lyčiai, į socialisto kanclerio įstaigą asmeniškai sekretoriumi išsiūlė Rytų Vokietijos pabėgėlių KGB agentą Guenterį Guillaume. Bet šis ne tik sekretoriavo, bet savo viršininkui parūpindavo moterišką malonumą iš neišsenkamo KGB moteriškų agentų tvenkinio.

Tačiau, kaip visi išaiškinti agentai, kaip jie besislaptystų, taip ir G. Guillaume kur nors savo šnipo karjeroje įvykdė stambią klaidą: 1974 m. gegužės mėn. jis buvo suimtas ir apkaltintas šnipinėjęs DDR (Rytų Vokietijos) slaptajai policijai (SD). Iš esmės imant SD tėra tik KGB padalinys, betarpiškoje Maskvos kontroleje. Tad ir G. Guillaume tėra buvęs tik KGB apmokamas šnipas V. Vokietijos ministerio pirmininko pasaulio žinių rinkimo įstaiga labai norėtu tokioje min. pirmininko įstaigoje savo patikėtini turėti.

Kokios pasekmės?

Žinoma, Willy Brandt prisiėmė visą kaltę sau už „neapsižiūrėjimą“, viešai atsiprašė ir jam buvo dovanota, jam palikus kanclerio postą. Toliau KGB vadovai pasirūpino, kad Willy neišnyktų iš jiems taip svarbių kairiųjų politikų eilii. Jis ir toliau liko SPD pirmininku ir tarptautinės socialistų partijos rinktu vadu. Nuo Willy Brandto visi įtarimai, kad jis galėtų būti įkramčius pažiūrų slaptas piršlys, taip ir nukrito, kaip vanduo nuo žieses jai išlindus iš murzinos kūdros...

Willy Brandtas ir toliau vadovavo tarptautinei socialistų s-gai ir V. Vokietijos SPD. Jam buvo pavesta pirminkauti tarptautinio komisijai tyrinėjusiai Trečiojo pasaulio ūkinės problemas. 1980 m. tos komisijos išleistame raporte turtingosios valstybės buvusios skatinamos, kad padėtų nuskurdinti išlyginti pasaulius pasulyje esanti skurda. Tos komisijos pasiūlymai buvo plačiai komentuojami, bet turtingosios valstybės, buvo lyg apkrutusias.

Suko į kaire

Netekęs kanclerio kėdės V. Vokietijoje Willy Brandtas palaipsniui ir nesulaikomai krypo į kairę. Jis susibičiuliavo su tokiais žinomais V. Vokietijos kairiaisiais kaip Oskar Lafontaine, dabartinis Saarlando min. pirm. ir galimas kandidatas į V. Vokietijos kanclerius. Jo vadovaujama SPD daugelyje ginklavimosi klausimu buvo priešinga vedamai NATO politikai. Tai lietuė ir į V. Vokietiją perkeltas Pershing tipo vidutinių nuotoliu raketas.

Sausio mėnesio rinkimuose W. Brandto vadovaujami socialistai gavo stiprų smūgį: SPD tegavo tik 37% visų paduotų balsų. Tai yra buvęs blogiausias SPD rinkiminių pasirodymas per pastaruosius 25-rius metus. Daugelis SPD politikų kaltino W. Brandtą už jo siūlymą, kad SPD blokuotųsi su „žaliųjų partija“. Pralaimėjimo pasekoje buvo reikalaujama, kad Willy atsistatydintų iš SPD vadovų kėdės. Ir kai š.m. kovo pabaigoje Willy Brandt kapituliavo į ja atsisedo SPD parlamentinis pirm. 61 metų Hans-Jochem Vogel. 43-metis Oskar Lafontaine tapo pirm. pavaduotoju.

Ir vėl moteris

Betarpiškoji W. Brandto sužlugimo priežastis yra buvusi graikė moteris Margarita Mathiopoulos, 31 metų mergina, net nepriklausiusi SPD. Ir Brandt ne savo trečiausio žmonos Brigitte įtaigojamas norėjo paskirti SPD šnekove — „partijos balsu“. Galima suprasti, kad didelė dalis save gerbiančių socialistų tikrai pasiuoto ir griežčiausiai reikalavo, kad Willy Brandtas atsistatydintų. Ir kai Margarita atsiėmė Brandto kandidatūją, nes kiti nariai nori su juo suvesti senas sąskaitas, apkaltindami jį už sausio mėnesio pralaimėjimą visuotinių rinkimų ir už kitas SPD nesėkmes V. Vokietijoje“.

Bonnus universiteto politinių mokslų žinovė daktarija Carl Christoph Schweitzer galvojo, kad „Willy Brandt bus atsimintas istorijoje, kaip valstybininkas, pralaužęs ledus, siekiant santykių su komunistiniais Rytais. Istorikai jį taip pat kaltins už šiu dienų SPD nuosmūgį, už kurį Willy esąs nemažai atsakingas. Nėra jos koma abejones, kad SPD šiandien pergyvena nemažą krizę“, teigė politinių mokslų dėstytojas, C. C. Schweitzer.

Paslepti turtai

Vokiečiams iš sodybos išvedus rusų belaisvius, po poros dienų paaugusnieji vaikai į virtuvę atnešė ryšulėlį moteriškų apdarų. Ir neklausiami, jie vienas po kito pasakojo, kaip viska kuo ne nepasleptus radę kluono šalinėse ir tvarto aukšte. Senelės darbe stebėjosi, kaip jos anūkai, kunigų giminės vaikai, galėję suplėšyti apdarus, atnešti į pašventintą trobą. Ir čia pat jau džiaugėsi, vaikai gvrė, kad šie tie tokie protingi yra, patys apdarų nedegino, neuždegė namų. Tebekalbėdama ėmė šilkinius moteriškus apdarėlius: skareles, palaidinukes, šalikėlius, apatinius ir kas ten bebuve, juos liepsnomis, dėmais pro kamina išlėkdino iš trobos.

Pasakose girdėti nutikimai apie pelkėse degančius ir giriose geriams pasirodancius pasleptus turtus, mums nedavė ramybės. Didesnieji vaikai, kur buvę, kur nebuvę, vis į kluono šalines, tvarto aukštą skubėjo. Išsipašau ir aš, kad manęs vieno nepaliktu. Tai kuitėmės ten visi, grabinėjome paviršiuje, pakelė išdžiūvusį šiaudų, šieno, dobilų pluoštus kratome, pasirodanciu pasleptu brangenybę ieškojome. Sukilusios dulkės edė akis, draskė gerklę, o iš Prūsų šalies atnešti didieji turtai jau vaidenos ir į sparnuose.

Gerą ūpą žadino šen ar ten vieno ar kito atrandamas koks stalo peilis, šakutė, šaukštas, nebeveikianči vokiška baterinė lamputė, kokia graži ir vaikišpalviu stiklinių karolių virtynėlė. Bet viska nustelbė tvarto palėpėje rastas, juodame aksome suvyniotas, arti poros dešimčių sidabrinųjų peilių, šaukštų, šakutių, šaukštelių rinkinys. Visi pradžiugome, o švitančiomis akimis jau kuone matėme šakė sekmdieniais sidabriniais peiliais, šaukštais, šakutėmis pasigelbincius, bajoriškai bevalgančius. Tai tik už poros dienų sugalvoję, kaip senelė savo pusėn palenkė, radinius atnešėme seklyčion.

(Bus daugiau)

MALDOS DIENAI UŽ LIETUVĄ PRAĖJUS

BRONIUS VAŠKAITIS

Gegužės 13 d., šeštadienį, Čenstachovos Marijos šventovėje, Doylestowne, netoli nuo Philadelphia, įvyko antroji maldos diena už kenčiančią Lietuvą. Jos organizatorius pernai ir šiais metais buvo kun. Timotiejus Barkauskas, OSP, antros kartos Amerikos lietuvis, nuoširdžiai mylintis savo tėvų žemę, o ypač jos okupantų persekiojamus žmones. Tai tas pats paulietis vienuolis, kuriam, kelis kartus besilankant Lietuvoje, sutikti žmonės graudžiai skundėsi: „Nevežkite mums nei pinigų, nei dovanų, o tik melskitės, kad mūsų kančios greičiau sumažėtų“. Turbūt dėl to prašymo vykdymo ir dėl šio sakinio pernai patekusio į spaūdą, nuoširdžiam patriotui lietuviui šimet okupantai jau nebedavė vizos važiuoti į Lietuvą. Atėjūnus ruzino, kad atsirado žmogus, drįstantis griauti jų per ilgus metus puoselėtą mitą, kad Lietuvoje yra religinė ir kitokios laisvės, jog tenai žmonės labai laimingi po komunistinę skraistę. Tai štai ir Gorbaciovo atvirumo politika, laisvėjimo prošvaitės, demokratiniai posūkiai.

Šiais metais šventės tikslas buvo galingoje jungtinėje maldoje prisiminti baisuosius birželinius trėmimus, 600 m. krikščionybės sukaktį ir arkivyskupo Jurgio Matulaičio paskelbimą palaimintuoju.

Trečioji valanda po pietų, bažnyčioje užgesus šviesoms, Rasa Krokutė priminė, kad tai simboliškai reiškia, kad Lietuva vis dar tebeskysta okupantu atneštoji tamsa. Nuostabiai gražiai didžiosios šventovės skliautais aidint Schola Cantorum of St. Gregory Society choro, specialiai atkviesto iš New Haven, Conn., lotyniškos giesmės, padėjo iškilminga procesija. Jos priešakyje buvo nešamas didžiulis Jono Skladaičio specialiai maldos dienai padarytas meniškasis kryžius, kurio ejo apie du tuzinai tautiniais rūbais pasipuošusio jaunimo, Mišų patarnautojai, kunigai ir vysk. Paulius Baltakis, OFM. Procesijai prisitartinus prie altoriaus, iš abiejų pusių papuoštos nuo lubų nutusiosios didžiulėmis mūsų tautos vėliavomis, vel užsidėję šviesos. Vargonų gaudesjė, vadovaujant sol. O. Pliuskonienei, gražiai nuskambėjo Pulkim ant kelių. Vyriausias Mišų celebrantas buvo vyskupas, o su juo koncertavo keturi lietuviai kunigai. Pirmą skaitymą angliškai skaitė Estera Bendžiūtė-Wa-

shofski, o antrą lietuviškai – seselė Paulė, Nekaltai Pradėtosios Marijos seselių provinciole. Kun. Kazimieras Pugevičius, Lietuvos Religinės šalpos direktorius, lietuviškai ir angliškai pasakytame pamoksle plačiai aptarė pirmąjį brutaliųjų deportacijų aktą, kurio metu į dideles kančias ir net mirtį pateko 34260 niekuo nekaltų mūsų tėvynainių. Kiek palietė 600 m. krikščionybės sukaktį, skatino maldauti palaimintojo Jurgio Matulaičio, kad, jam užtariant, atsinaujintume dvasioje ir kiek galint aktyviau prisidėtume prie pavergtų brolių ir sesių vargo sumažinimo. Reikiškas nepasitenkinimą dėl spaudoje užsitęsusių ginčų, liečiančių krikščionybės reikšmės mūsų tautai atskleidimui.

Rasa Krokutė Visagaliui išsakė mūsų tautos kančias ir su bažnyčioje esančiais prašė, kad jie būtų išskausyti. Mišų auką atnešė aštuoni specialiai rengėjo parinkti žmonės, šiuo bei tuo besireiškiantys lietuvių veikloje. Po to buvo Pliuskoniene solo Prieš tavo altorių. Angliškai atnašaujamos Mišios lietuviškai Tėve mūsų sukalbėjo vysk. P. Baltakis. Komunijos metu aidėjo Jėzau pas mane ateiki. Lietuviškų giesmių tarpuose visų Mišų metu pamaldoms nemažai orumo teikė minėto choro giedamos lotyniškos giesmės.

Mišioms baigiantis, vysk. Baltakis pašventino Skladaičio padarytą kryžių ir, pasidžiaugęs atvykusiųjų maldos dieną (mal-dininkų buvo net iš kelių valstijų), prie altoriaus pakvietė kun. T. Barkauską ir jam pareiškė nuoširdžią padėką už puikiai suorganizuotą šventę. Gražūs ir nuoširdūs vyskupo žodžiai susirinkusiųjų buvo palydėti plojimais. Iškilmingos maldos, visiems giedant, buvo baigtos šiuo metu populiaria Marija, Marija giesme.

Apie ketvirtą valandą, Putnamo seselėi Teresei lietuviškai ir angliškai kalbant rožančių, procesija prasidėjo lauke. Aplink bažnyčią buvo nešamas kryžius, bažnytinės vėliavos, šv. Kazimiero ir Marijos paveikslai. Mažos mergaitės barstė gėles. Iš bažnyčios aukštame bokšte iruošto garsiakalbio maldos žodžiai didingai aidėjo nuo vienišios bažnyčios Pennsylvanijos laukais. Susidarė nuostabiai įspūdingas vaizdas, primenantis Lietuvoje aplink bažnyčias darytas procesijas.

MŪSŲ KOLONIJOS

Worcester, Ma.

LB WORCESTERIO APYL. NARIŲ METINIS S-MAS

Po Birželio trėmimų minėjimo, toje pačioje salėje, įvyko LB Worcesterio apyl. narių metinis susirinkimas. Dienotvarke pateikė ir susirinkimo draugiškoje, šeimyniškoje dvasioje pravedė pirm. Stasys Rudys. Sekretoriui Petriui Mikšui perskaičius per metus susirinkimo protokolą, pirmininkas pranešė apie LB valdybos veiklą. Turėta visa eilė posėdžių, palaikyti santykiai su Centru, apygarda, kaimyninėmis apylinkėmis bei kitomis vietinėmis organizacijomis. Išvardino siūstus laiškus, protestus ir įvairius prašymus senatoriams.

J.B.

Šv. Tėvui prisistato palaimintojo arkiv. Jurgio Matulaičio sesers anūke Eugenija Jackevičiūtė-Kereševičienė (viduryje) ir šalia jos Angėlė Barkauskaitė-Nelsienė.

Grįžus bažnyčion, sugiedota Sveika Marija, Motina Dievo ir O salutaris. Buvo ilgos atsietisimo litanijos skaitymas, atlik-tas prel. Peciukevičiaus, ir palaiminimas Švenčiausiu Sakramentu. Iškilmingos apeigos buvo baigtos Lietuvos himnu. Aktyviam įsijungimui į pamaldas nemažai prisidėjo dailiai atspausdintas mišiolėlis.

Po to prie bažnyčios esančiame paviljone vyko trumpa meninė dalis. Rasai Krokutėi angliškai apibūdinus baisesias deportacijas, ir perskaičius kun. Leonardo Andriekauso eilėraštį „Kryžių kraštą“, Philadelphiajos tautinių šokių grupė „Aušrinė“, vadovaujama Eimučio Radžiaus, pašoko vakaruškas, ketvirtainį, pakeltkoji, aštuon-yti. Tais šokiais ypatingai išraišgytas pirmą kartą juos matantieji.

Noris pridėti, kad vienas šoninis bažnyčios altorius buvo skirtas palaimintajam Jurgiui Matulaičiui. Jame stovėjo didžiulis palaimintojo paveikslas, skoningai papuoštas mūsų trispalve ir didelėmis raidėmis išrašytas jo gyvenimo šūkis: „Blogo nugalkė geru“.

Visą laiką veikė tautodailės ir leidinių paroda. Joje buvo išstati tyti lietuviški audiniai, gintaro, medžio dirbiniai, miniatiūrinės lėlės, įvairių Lietuvos vietovių Marijos paveikslai. Seselė Terese turėjo stalą, skirtą vien palaimintajam Jurgiui Matulaičiui. Čia matėsi dr. Antano Kučio ir kun. S. Ylos lietuvių ir anglų kalba parašyti veikalai apie į šventuosius beartėjantį J. Matulaitį. Jų tarpe buvo ir seselės Onos Mikailaitės nedidelė knygelė, trumpai, bet vaizdžiai apibūdinanti palaimintojo gyvenimą ir darbus. Buvo platinami dailūs LB lankstinukai apie Lietuvą ir LKR šalpos kondensuotai aprašytos žiaurios deportacijos. Lankytojų dėmesį

traukė ir siluetinis paveikslas su prie kryžiaus prikaltu mergaite. Jo viršuje buvo užrašas: Nukryžiuota Lietuva. Paveikslas šone buvo apšviesti statistinių duomenų, palyginančių Lietuvos katalikų padėtį 1939 m. su 1986 m. Žvelgiant į juos, susidarė labai liūdnas vaizdas.

Parodą tvarkant, pagalbos ranką tiesė Philadelphiajos jaunimas. Be to, jis darbavosi valgykloje, maldininkams dalindamas maistą. Kun. Barkausko gražius užmojus pagal išgales rėmė Putnamo seselės (atliko visus maldos diena susijusius spaudos darbus, padovanavo nemažai pačių iš-keptos duonos), Lietuvos vyčiai, Philadelphiajos LB apylinkės valdyba. Betgi didžiausias darbų našta gulė ant kun. T. Barkausko pečių. Paprastai, jei tik susiduriama su kiek didesnio pobūdžio renginiu, tuojau sudaromos komisijos, pasiskirstoma darbai, vienokiu ar kitokiu būdu telkiamos lėšos. Ruošiant maldos dienas, garbusis vienuolis visą organizacinį darbą atlieka vienas, iš niekur neprašydamas nė cento. Visas išlaidas rizikuoja padengti pinigais, surinktais pamaldų metu. Jo nepaprastos energijos, organizacinių gabumų, didelės meilės Lietuvai ir jos žmonėms dėka, masinės religinės manifestacijos praeina didinga, pakilia lietuviška dvasia. Jų metu pasiekiami du tikslai: didžiule jungtine malda prašoma Visagali sutrumpinti kenčiančiųjų kančias ir gausiai auditorijai išsakomi okupantų mūsų tautai padaryti ir daromi skauduliai. Už visa tai kun. Barkauskas nusipelnė didelės padėkos ir pagarbos.

Reikia pridėti, kad kitą dieną 8 val. ryto Philadelphiajos Carpenter Hall, kurioje prieš išleista brošiūra, kurioje kondensuotai aprašytos žiaurios deportacijos. Lankytojų dėmesį

diniai veiksmai. Latviams vadovaujant, į istorinį pastatą rinkosi pabaltiečiai ir, maldas sukalbėjęs kun. Kajetonui Sakalauskui bei latvių pastorui Moris Kirsonui, kiekvienas dalyvis prie spygliuotomis violomis aptvėto beržinio kryžiaus padėjo gėlytę, nuskintą iš savo darželio, paminėdamas pasirinkto sąžinės kalinio pavardę. Tuo simboliškai buvo jungiamasi su tuo pačiu metu ir ta pačia intencija demonstruojančiais prie Laisvės paminklo Rygoje. Po to lietuviai rinkosi į Šv. Andriejaus bažnyčią. Pamaldose organizacijos dalyvavo su savo vėliavomis ir buvo pasakytas progi pritaikytas pamokslas.

Knyga, laimėjusi 1986 metų Lietuvos rašytojų draugijos literatūros premiją

ANTANAS VAIČIULAITIS

VIDURNAKTIS PRIE ŠEIMENOS

ATEITIES LITERATŪROS FONDAS

Klasikinių novelių ir apsakymų naujausia Antano Vaičiulaitis knyga – prasmingiausia dovana sau ir kitiems švenčių ir kitomis progomis. Knygos kaina 7 dol. Leidinys gaunamas ir „Drauge“. Užsisakant jį čia paštu, su persiuntimu mokama 8 dol. 50 centų, Illinois gyventojai moka 9 dol. 5 centus.

CLASSIFIED GUIDE

FOR SALE

PIRMOS RŪŠIES KILIMAI
DuPont-stain master, Bigelow, Salem.
Pavyzdžius atnešiu į namus. Profesionaliai įdėdami. Licencija – Aprauda. Joks darbas ne perdelsis ar per mažas.
ROMAS DARGIS
589-2349 arba 476-7867

FOR RENT

97 ir Pulaski išnuojamas 2 mieg. apšildomas butas: oro vėsinimas; virimo plytelė – šaldytuvas; prie puikios transportacijos; gerai užlaikytas pastatas – \$450 mėn.
636-6169

HELP WANTED

Bendranį fabriko darbi reikalingas vyras turintis patyrimo Automatic Screw Machine darbams, arba išmokysime. Dirbti pilną ar daliną laiką. Reikia atsinešti žalią kortelę. Kreiptis į **Marty**.

C. J. DORFF MFG. CO.
15 S. Aberdeen St. – Chicago
Tel. 666-9398

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10% – 20% – 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. – GA 4-8654

V.T. ELECTRIC CO.
Licensed, Insured – Bonded
436-6937
Elektr. ir namų apšildymo sistemų pataisymai.
Vytautas Taras

JUOZAS KELIUTIS DANGUS NUSIDAŽO RAUDONAI

Pirmosios tremties memuarai, pasiekę Vakarus, kai autorius buvo dar gyvas. Knygoje rašoma apie paskutines vokiečių okupacijos dienas Kaune, antrosios sovietų okupacijos pradžią, areštą, kalėjimo žiaurumus, tremtį ir grįžimą tėvynėn. Juozas Keliutis, žurnalistas ir rašytojas. „Naujosios Romuvos“ redaktorius, visa tai pasakoją jautriai, atskleidždamas savo vidinius pergyvenimus ir tuo suteikdamas knygai literatūrinę vertę.

Leidėjas – [Laisvę Fondas lietuviškai kultūrai ugdyti. Aplankas dail. Ados Korsakaitės-Sutkuvienės. Spaudė „Draugo“ spaustuvė. 360 psl. Kaina su persiuntimu kietais viršeliais \$16.00 (Illinois gyv. moka \$17.20). Minkštai viršeliais \$13.00 (Illinois gyv. moka \$13.96).

Užsakymus siųsti: **Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.**

REAL ESTATE

GREIT IR SAŽINGAI PATARNAUJAME PIRKIME BEI PARDAVIME NUOSAVYBIŲ.
Nemokamai įkainuojame jūsų nuosavybę, taip pat pristatysim pagal pageidavimą, sąrašą parduodamų namų jūsų ieškomoj apylinkėj, mieste ar priemiesty. Suinteresuoti prašau skambinti ar užeit pas
BUDRAITIS REALTY
6600 S. Pulaski
767-0600

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite nusipirkti ar parduoti namą mieste ir priemiestiuose. Sažingai patarnaus
INCOME TAX SERVICE J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
6529 S. KEDZIE
778-2233

RE/MAX GREIT PARDUODA

RIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6169

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus** klientais. Nuosavybės įkainavimas nemokamas.

POPULAR LITHUANIAN RECIPES

Nauja devintoji laida Suredagavo Juzė Daužvardienė

Šiomis dienomis „Draugo“ spaustuvė atspausdino devintą laidą šios populiarios virimo knygos.

Tai geriausia dovana naujoms žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Šios knygos susidomėjimas ir pasisekimas tarp lietuvių ir kitataučių visuomet buvo didelis.

Kaina su persiuntimu \$6.50 Illinois gyventojai moka \$6.94 Užsakymus siųsti;

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Turbūt jūs neatkreipėte dėmesio į tai, kad **Albino Baranausko** trilogija neturi žiemos Ji yra pavadinta:

RUDENYS IR PAVASARIAI

Tai yra nepriklausomos Lietuvos žmogaus išgyvenimai, kai reikėjo apleisti Lietuvą ir kurtis pasaulio platumose, papasakoti ne iš eilės, bet įcentrinu lodu, jungiančiu tolimus ir artimus įvykius į idėjinis centrus.

Dažnas trumpas epizodas yra savyje pilnas kūrybos. Čia valkata pašoko, visas raudonas iš apmaudo, ir, bauriai keikdamasis lenkiškai, užsimojo jam kirsti lazda. Pultinevičiaus senelis lazda atėmė ir perlaužė pusiau, o po to, nutvėręs lenkpaikį už apikaklės, vienu spyriu į sėdynę pasiuntė pro duris. Jas uždaręs, ramiai atsisėdo valgyti šaltbarščių. Susirinko ir kiti namiškiai. Tiek jam, tiek jo žmonai atrodo, kad viskas tuo ir užsibaigė. Tačiau jie klydo.

Ne be reikalo kun. **Stasys Yla** skaitydavo pirmąją „Rudenių ir pavasarių“ dalį su dideliu pasigėrėjimu, norėdamas dvasiškai atsigauti. Ši pirmoji knyga buvo greitai išgrobstyta. Kadangi ji buvo paieškoma, L. Knygos klubas pasirūpino išleisti jos antrą laidą.

Lietuviškos knygos klubas siūlo lietuviškos literatūros vertintojams visas tris Baranausko trilogijos dalis už 12 dolerių; su persiuntimu, Illinois gyventojai moka 12.80 dol.

Užsakymus siųsti „Draugo“ adresu.

KASA JŪSŲ KAIMYNYSTĖJE!

Taupytojų patogumui, š.m. liepos mėnesį, atidaromas trečias Čikagos KASOS skyrius.

Naujas adresas: 9525 So. 79th Avenue, Suite 4A Hickory Hills, IL 60457

MARIJA, MARIJA, ANGLIŠKAI LANSING KATEDROJE

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Griausmingiems vargonams grojant „O Kristaus, pasaulio Valdovo“, aštuoni vėliavnešiai su palyda išstatė spalvingas vėliavas Šv. Marijos katedroje. Katedra Michigan sostinėje Lansing. Data – birželio 28 diena. Iškilmės – Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus paminėjimas. Vėliavos: Vatikano, JAV, Lietuvos, moksleivių ateitininkų, studentų ateitininkų, Lietuvos vyčių, skautų ir skaučių. Daugumas vėliavų ir palydos buvo „importuoti“ iš Detroito, nes Lansingo apylinkėse lietuvių tėra vos saujelė. Tačiau maža saujelė nepabūgo imtis iniciatyvos ir Lietuvos Bendruomenės apylinkės vardu suruošė šį minėjimą.

Šv. Mišias atnašavo katedros rektorius kun. James Murray. Tiek įžanginiame žodyje, tiek per pamokslą bei maldas nuoširdžiai paminėjo šiuo iškilmių prasmę ir svarbą. Lietuviams gal nieko naujo ir nepasakė, bet jų mažai ir buvo – gal apie penkiasdešimt. Kiti šeši ar septyni šimtai dalyvių buvo kita-taučiai. Jie gal pirmą kartą apie Lietuvą išgirdo. Išgirdo apie jos kančias, apie tikėjimo svarbą jos istorijoje ir dabar. Išgirdo apie arkivyskupo Jurgio Matulaičio paskelbimą palaimintuoju. Rektorių perdavė vyskupo Kenneth Povish sveikinimus susirinkusiems ir pacitavo jo komentarus apie Lietuvos krikštą, kurie buvo atspausdinti vyskupijos savaitraštyje „The Catholic Weekly“ birželio 26 dienos laidoje. Savo žodį baigė visus kviesdamas Mišių pabigoje atsistojimu pagerbti Lietuvos tikinčiuosius, kada bus giedamas Lietuvos himnas, kurio pačioje Lietuvoje negalima giedoti.

Liturgijoje ypač aktyviai dalyvavo Udris šeima iš Jackson. Arūnas, kuris taip pat yra apylinkės išdininkas, skaitė maldas, Darius grojo smuiku, Baltija kanklėmis skambino. Trys jauniausieji, pasipuošę tautiniais rūbais, nešė aukas prie altoriaus, o gale Mišių pagiedojo Lietuvos himną. Rūta Udrinė vaikūčius paruošė giedojimui ir taip pat parūpino „Marija, Marija“ giesmės vertimo į anglų kalbą žodžius. Pačia giesmę giedojo solistė Theresa Lud, gremimos parapijos chorvedė. Kiek keista buvo šią giesmę angliškai išgirsti. Giesmę pradėjus ne viena lietuviška galva grežėsi atgal pažūrėti, kas čia darosi. Mišių metu Rimas Kasputis trimitu palydint vargonams, atliko „O Dieve“.

Po Mišių katedros prieangyje išeinantieji smalsiai apžiūrinėjus tautiniais rūbais apsivilkusias moteris ir merginas. Viena

juodukė išreiškė užuojautą lietuviams, kaip kitai mažumai, kuri savame krašte yra persekiojama. Prie rengėjų prisistatė bent trejetas asmenų, kurie save lietuviams laiko ir norėtų įstoti į Lietuvos Bendruomenę. Vienas prisipažino bažnyčios nelankas, bet gavęs telefoninį pranešimą iš amerikiečio draugo, kuris jam pranešė apie šias pamaldas. Atsilankęs Mišiose pasijuto arčiau Dievo ir savo tikėjimo. Prie rengėjų prisistatė ir katalikų savaitraščio korespondentė, kuri jau prieš savaitę apie šį minėjimą buvo rašiusi. Norejo daugiau informacijos ir pažadėjo ją pasinaudoti.

Pagal planą suinteresuotieji rinkosi į netoli esantį Clara restoraną užkandai ir pasisvečiavimui. Prisirinko apie trisdešimt penki, dauguma detroitiešiai. Čia mineto

LINNO DUKTERS IR ADVOKATO NUOMONĖS

Americans for Due Process praneša, kad esto Karl Linno dukte Anu ir jo buvęs advokatas JAV-ėse Ramsey Clark, kuris atstovavo Karl Linnui savo paskutiniame deportacijos etape, išgirdo paskambinimą birželio 24 d. iš Sovietų ambasados Washington, kad Karl Linnas perkeltas į Leningradą operacijai. Ambasada tolimėsiu detaliu nedavė. Maskvos Tass žinių agentūra raportavo, kad tai buvo operacija dėl anksčiau turimos ligos. Šeima spėja, kad galėjo būti dėl piktžaidės (peptic ulcer), kurį jis jau seniai turi. Tass taip pat pranešė, kad Leningrado dak-tarai yra radę ir kitokių medicini-nių problemų, bet nėra dar priėję prie galutinės diagnozės. Grįžtantys turistai iš Estijos yra pranešę, kad kol Linnas buvo laikomas Tallinne, didesniuose miestuose matėsi praeivių, kurie nešiojo marškinius su užrašu: „Karl Linnas“. Išeivijos estų organizacijos spėlioja, kad Linno perkėlimas į Leningradą gali būti surištas su sovietų noru išvengti tolimėsio estų demesio jo bylai.

Dukte ir Clark buvo padavę prašymus vizai keliauti į Sovietų Sąjungą savaitę po K. Linno deportacijos į Sovietų Sąjungą š.m. balandžio mėnesį. Išduota viza leidžia jiems keliauti į Leningradą ir Tallinną. Ant vizos užrašyta, kad kelionės tikslas yra: kalbėtis su Sovietų prokuratūra.

Prieš išvykstant, A. Linnas, R. Clark ir Americans for Due Process koordinatorė Rasa Razgaitienė turėjo spaudos kon-

Po Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimo iškilmių Lansinge, Mich. Iš kairės: Narimantas Udris, Ramutė Petruševičienė, LB pirm. dr. Romualdas Kriaučiūnas, Janina Udrinė ir iškilmių organizatorė Gražina Kriaučiūnienė.

savaitraščio korespondentė toliau vedė pokalbį su Gražina Kriaučiūnienė, ant kurios galvos ir pečių krito šio

minėjimo organizavimas ir pralietas vedė pokalbį su Gražina Kriaučiūnienė, ant kurios galvos ir pečių krito šio

ispūdingas ir atmintinas. Padėka visiems vienaip ar kitaip prie to pasiekimo prisidėjusiems.

tvarkymus, kad sovietai gerina savo sistemą. Pažiūrėkim ar tas „glasnost“ siekia ir reformas teisinėje srityje. Linnui turėtų būti suteikiama proga išbandyti „glasnost“ savo byloje. Jo teismas taip pat turėtų būti atidarytas vakarų spaudai ir atstovams, kurie domisi pamatyti sovietų teisinę sistemą ir kaip ji veikia“.

R. Clark ir A. Linnas grįžta į JAV-es liepos 4 d. Užklausta, ar ta data turi jai kokios reikšmės, Anu atsakė, kad ji norėtų per magiką atgabenti tėvą atgal į JAV-es šiai Amerikos šventei.

Red. pastaba. Pašte šis straipsnis ilgai užkliuves, bet įdomus savo turiniu, nors Karl Linnas jau miręs.

L.S.S. Aušros Vartų tunto buvusiai tuntininkei v.s. NINAI NORRIENEI, jos vyrui

A.†A. ALGIRDUI NORRUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Aušros Vartų tuntas

A.†A. ADOLFINAI MALIŠAUSKIENEI

mirus, mūsų mielus prietelius dukra VANDUTE ir VINČA SIMANAVIČIUS, anūks EGLUTĖ, NIJOLE, ALDONA ir ROBERTA, jų šeimas ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.

P. P. Balčiūnai M. P. Radžiai
S. J. Grabauskai R. N. Sabaliūnai
Hot Springs, Ark.

Buvusiai Union Pier, MI Lietuvių draugijos narei

A.†A. GRACE BUKOFF

mirus, reiškiamo gilią užuojautą jos dukrai ANICETAI, anūkėms, proanūkėms ir kitiems giminėms.

U.P.L. draugijos nariai

MARQUETTE NATIONAL BANK

63rd and Western Avenue 476-5100
62nd and Pulaski Road 838-3300
MEMBER FDIC • MEMBER FEDERAL RESERVE SYSTEM

Ižymiam lietuvių tautos veikėjui

A.†A. KAROLIUI DRUNGAI

mirus, nuoširdžią užuojautą žmonai BIRUTEI, sūnui MYKOLUI, dukrai SALMEI, sūnams KAROLIUI ir JURGIUI reiškia

Karolis, Liucija, Algis, Rasa,
Jūra ir Audra Avižieniai

Sesutei

A.†A. MARIJAI KAZAKEVIČIENEI

Lietuvoje mirus, liūdinčius dr. PETRĄ KISIELIŲ ir ELENUTĘ RAZMIENĘ su šeimomis bei DOMUTĘ KISIELIŲTĘ nuoširdžiai užjaučiame.

Donatas, Ona ir Jonas Kavaliūnai
Sigutė ir Bernardas Mikrutai

A.†A. MARIJAI KAZAKEVIČIENEI

ok. Lietuvoje mirus, jos broli dr. PETRĄ KISIELIŲ ir seserį ELENĄ RAZMIENĘ su šeimomis bei kitus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Algė, Silvija ir Adolfas Šležai

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

V A S A I T I S — B U T K U S

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Lietuvos krikščionybės 600 metų sukakties minėjime Lansing, Mich., katedroje. Iš kairės: Baltija, Almis, Gytis ir Rūta Udriai.

